

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

15/3300-

13.01.2016

Avgjørelse av klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 8 - Troms og Finnmark i 2016

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Rovviltets Røst 29. november 2015 og fra NOAH 2. desember 2015 over Miljødirektoratets vedtak 10. november 2015 om kvote for gaupejakt i region 8 for 2015.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak 10. november 2015 om kvotejakt på gaupe i region 8 i 2016. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd og at en kvote på 8 dyr, med en hunddyrkvote på 3, vil sikre en fortsatt vekst i bestanden i regionen. Vedtaket er i samsvar med naturmangfoldloven § 16 og målet om at gaupebestanden skal forvaltes så nær bestandsmålet som mulig. Vi viser også til at direktoratet i sitt vedtak i det alt vesentlige har fulgt anbefalingen fra rovviltnemnda i region 7. Klagen tas dermed ikke til følge.

Bakgrunn

Miljødirektoratet vedtok 11. november 2015 kvote for gaupejakt i region 8 (Troms og Finnmark) og for fastlandsdelen av Nordland sør for Romkbaksbotn i 2016. Vedtaket ble påklaget av Rovviltets Røst 29. november 2015 og av NOAH 2. desember 2015. Miljødirektoratet opprettholdt 11. desember 2015 sitt tidligere vedtak og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 14. desember 2015.

Klagers anførsler

Klagerne viser til bestandssituasjonen for gaupe i regionen og mener kvotejakt må forbys inntil bestandsmålet på 10 familiegrupper er oppnådd. Klagerne mener også det ikke bør åpnes for uttak av en hunngaue i B-området i Finnmark. Det vises videre til

erstatningsoppkjøret for sau og rein og at tapet til disse har gått ned og at tap til disse ikke er argument for å åpne for kvotejakt. Klagerne viser også til at gaupa er klassifisert som sterkt truet på nasjonal rødliste og at man ut fra et føre-var prinsipp bør avstå fra kvotejakt før nasjonalt bestandsmål er nådd. Det vises også til NINAs prognosemodell for gaupebestandens utvikling og at denne har regnet feil og anslo for stor bestand for 2016. NOAH viser også dyrevelferdsloven § 14 b) og risiko ved brudd på denne ved å skyte voksne hunngauper som kan føre til at avkom bli etterlatt.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet viser blant annet til at *"gaupa som art er i dag fåtallig, og det kreves forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av gaupe og de andre store rovviltartene. Hensynet til levedyktige næringsvirksomheter i landbruket, samt hensynet til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt, medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske områder. Det er likevel et generelt vilkår at tillatelse til felling bare kan gis dersom felling ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse.*

Rovviltnemnda i region 8 har vedtatt en regional forvaltningsplan for rovvilt i sin region. I forvaltningsplanen vektlegges prinsippet om geografisk differensiering. Differensieringen bygger på de nasjonale bestandsmål for de enkelte rovviltartene i regionen. Ved vurderinger om felling eller jakt legges det vekt på føringer i regional forvaltningsplan. Innenfor A-området i regionen skal det sikres en bærekraftig forvaltning, her skal bestandsmålet for blant annet gaupe nås og opprettholdes. Utenfor A-området, dvs B-området, skal næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ha prioritet."

Videre viser direktoratet til at *"føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Direktoratet vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken. Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28(29) februar. I NINA rapport 1179 går det fram at det er registrert henholdsvis 59, 53,5 og 60,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2013, 2014 og 2015. Direktoratet konstaterer at gaupebestanden for tredje året på rad er under det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003- 2004). Miljødirektoratet legger til grunn at det er et fortsatt mål om vekst i bestanden av gaupe i Norge for å nå det nasjonale bestandsmålet. Dette er allikevel ikke til hinder for å åpne for kvote for jakt på gaupe så lenge uttaket ikke er til hinder for en fortsatt vekst i bestanden. Bestandsovervåkingen av gaupe i region 8 viser de siste fem årene at regionen har ligget på bestandsmålet bortsett fra de to siste årene. I 2014 ble det registrert 5,5 familiegrupper i regionen, nesten en halvering i forhold til året før. Årsaken kan ikke alene forklares gjennom kjent avgang av gauper i regionen. Nedgang i bestanden av gaupe på svensk side kan forklare deler av bestandsnedgangen på norsk side. Inneværende år ble det registrert seks familiegrupper i Troms og to i Finnmark. Delmålet i Troms ble nådd mens det er et mål på fire familiegrupper i Finnmark."*

Når det gjelder avgang av gaupe i 2015 og skadepotensialet på husdyr, viser direktoratet til at *"det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og*

det er ikke registrert sykdom på gaupe utover skabb i Norge. Utover enkelte påkjørsler og skadefelling skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Så langt i 2015 er det skutt fem gauper i fylket under kvotejakt og skadefelling. I tillegg er det registrert annen avgang på én gaupe. Erstatningsoppgjørene for sau drept av fredet rovvilt viser at tapene til gaupe har gått noe ned de siste årene. Det er svært begrensede tap til sau i region 8 og i samarbeidsområdet i Nordland beitesesongen 2015. For rein er det nesten en halvering av tap i perioden oktober 2014 til d.d sammenlignet med tidligere periode."

I sin konklusjon viser direktoratet til at "ved fastsettelsen av kvote for jakt på gaupe i region 8 og området i Nordland har direktoratet gjort en vurdering av kvoten og hunndyrkvoten sett i forhold til bestandssituasjonen, samt til prognosen for gaupebestanden i regionen og i landet som helhet (NINA rapport 1179). For å oppnå en fortsatt vekst i bestanden i regionen og i landet som helhet jf. det nasjonale bestandsmålet for gaupe, er det viktig å begrense uttaket av voksne hunndyr. Direktoratet mener sekretariatets innstilling på to – 2 – voksne hunngauper i Troms inkludert samarbeidsområdet med Nordland og én voksen hunngaube i Finnmark fortsatt vil bidra til en vekst i bestanden. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold anser Miljødirektoratet det forsvarlig å fastsette en begrenset kvote for jakt på gaupe innenfor nærmere avgrensede områder i region 8 inkludert samarbeidsområdet med Nordland i 2016. Vi har i vårt vedtak fulgt anbefalingen fra Rovviltnemnda i region 8 –Troms og Finnmark, med unntak av hunndyrkvoten for Troms og området i Nordland. Uttak i samsvar med kvotevedtaket vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter viltloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) §§ 16 og 77, og rovviltforskriften (rov.) §§ 4, 7 og 13. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, i sin vurdering prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 er ikke relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. nml. § 16 tredje ledd. Videre følger det av nml. § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Ved behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget nasjonalt bestandsmål for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det frem av rovviltforliket at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rov. § 4.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet, jf. rov. § 13 første ledd. Det er etter forskriften to kumulative vilkår som må være oppfylt for slik jakt; at jakten ikke er

skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Gaupa er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt), NINA rapport 1179, der det går fram at det er registrert henholdsvis 59, 53,5 og 60,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2013, 2014 og 2015. Miljødirektoratet viser til at gaupebestanden for tredje året på rad er under det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003- 2004). Bestandsovervåkingen av gaupe i region 8 viser de siste fem årene at regionen har ligget på bestandsmålet bortsett fra de to siste årene. I 2014 ble det registrert 5,5 familiegrupper i regionen, nesten en halvering i forhold til året før. Som uttalt av Miljødirektoratet kan årsaken ikke alene forklares gjennom kjent avgang av gauper i regionen. Nedgang i bestanden av gaupe på svensk side kan forklare deler av bestandsnedgangen på norsk side. Inneværende år ble det registrert seks familiegrupper i Troms og to i Finnmark. Delmålet i Troms ble nådd mens det er et mål på fire familiegrupper i Finnmark.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

Nml. § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rov. § 3 og § 4 og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7. Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Departementet viser til at Miljødirektoratet i sitt vedtak 10. november 2015 har gjort en grundig vurdering av bestandsutviklingen av gaupe i region 8, som viser at det kan tillates uttak av gaupe i regionen slik Miljødirektoratet har vedtatt. Departementet slutter seg til direktoratets vurdering. Departementet har videre lagt vekt på de forhold som nevnes i nml. § 16 fjerde ledd og anser at en effektivering av kvoten i liten grad vil påvirke artens funksjon i økosystemet og naturmangfoldet for øvrig. Departementet har vurdert den samlede belastningen gaupebestanden utsettes eller vil bli utsatt for, samt artens funksjon i økosystemet og virkning av uttak på naturmangfoldet for øvrig, og har ikke tillagt prinsippet om samlet belastning stor vekt i denne saken. Departementet er derfor ikke enig med klagerne i at det ikke bør settes kvote for gaupe i region 8 før bestandsmålet på 10 er nådd. Departementet viser dessuten til at nåværende status på rødlista ikke er tilstrekkelig til at en ut fra føre-var-prinsippet ikke skal åpne for gaupejakt i region 8.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Departementet legger til grunn at vilkåret i nml. § 16 tredje ledd er oppfylt. Likeledes anser departementet at vilkåret om at jakten ikke må være skadelig for bestandens overlevelse, jf. rov. § 13 første ledd, som oppfylt.

Som Miljødirektoratet viser til i sitt vedtak, viser erstatningsoppgjørene for sau drept av fredet rovvilt at tapene til gaupe har gått noe ned de siste årene. Det er svært begrensede tap til sau i region 8 og i samarbeidsområdet i Nordland beitesesongen 2015. For rein er det nesten en halvering av tap i perioden oktober 2014 til d.d sammenlignet med tidligere periode. Departementet mener likevel det er sannsynlig at en skadesituasjon kan oppstå i region 7 også i 2015.

Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr. Departementet anser vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, som oppfylt i denne saken.

Departementet legger til grunn at den vedtatte geografiske avgrensningen har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i nml. § 12.

Andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser er vektlagt i vedtaket, jf. nml. § 14.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak 10. november 2015 om kvotejakt på gaupe i region 8 i 2016. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd og at en kvote på 8 dyr, med en hunndyrkvote på 3, vil sikre en fortsatt vekst i bestanden i regionen. Vedtaket er i samsvar med naturmangfoldloven § 16 og målet om at gaupebestanden skal forvaltes så nær bestandsmålet som mulig. Vi viser også til at direktoratet i sitt vedtak i det alt vesentlige har fulgt anbefalingen fra rovviltnemnda i region 7. Klagen tas dermed ikke til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Finnmark	Statens Hus	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Rovviltnemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105	9291	TROMSØ

Adressliste

NOAH for dyrs rettigheter
Aksjonen rovviltets røst

Dronningensgate 13
Postboks 1410 - TEXAS

0152
2405

OSLO
ELVERUM